

TAANI HINDAMISRAAMAT - KAS MUISTISTE 800 AASTA TAGUNE REGISTER?

ANTS KRAUT

arheoloog, Eesti
Muinsuskaitse Seltsi
juhatuse liige

Taani Hindamisraamat on üks esimesi kirjalikke allikaid Jüri kihelkonna asustusest 13. sajandi algupoolest, seega 800 aasta eest. Sellest varasemat aega kajastavad peamiselt arheoloogiamälestised ehk muistised. Kiviajast keskajani on kogu Eestist teada 7-8 tuhat muistist maastikul, mis peavad meile andma informatsiooni elu kohta siin liigi 11 tuhande aasta kohta. Harjumaal asub neist teadaolevatest liigi viiendik ehk 1700, endise Jüri kihelkonna alal – praeguses Kiili ja Rae vallas kokku 261. Neid on liigiti kümme-kümmekond erinevat ja üsna ebaühtlasel levikuga. Kõige inforikkamad muistse asustuse tunnistajad on asulakohad. Neid on teada ja kaitse all umbes sama palju, kui on üles märgitud külasid Taani Hindamisraamatus. Kas arheoloogia ehk „maapõue arhiivi“ andmed vastavad Taani munkade poolt üleskirjutatule? Mida nad võiksid meile veel jutustada? Kes neid uurib ja kuidas neid kaitsta?

Neile küsimustele püüame vastuseid leida ning pilku heita mineviku(uurimise) tulevikule.